

LAUDATIO

Doamnei Profesoare Dr. Micheline Cosinschi – Meunier,
de la Universitatea din Lausanne (Elveția)
cu ocazia acordării titlului de *Profesor de Onoare* al
Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

13 octombrie 2011

www.uaic.ro

Laudatio

Doamnei Profesoare Dr. **Micheline Cosinschi – Meunier**,
de la Universitatea din Lausanne (Elveția)

Mult stimat Domnule Rector,

Mult stimată Doamnă Profesoară Cosinschi-Meunier,

Doamnelor și Domnilor membri ai Senatului,

Doamnelor, Domnișoarelor și Domnilor,

Subsemnații, membri ai comisiei de întocmire a prezentei *Laudatio*, prezintă, prin acest document, în fața Senatului Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, o remarcabilă personalitate a științei contemporane din Elveția, pe doamna profesoară dr. Micheline Cosinschi-Meunier, prietenă veche și de nădejde a poporului român, cu realizări trainice în geografia umană a României.

Doamna profesoară Cosinchi-Meunier a trecut anul trecut pragul celor șase decenii de viață, fiind născută pe data de 7 iunie 1949, la Acton Vale, în provincia canadiană Québec. A urmat calea clasică a ascensiunii științifico-didactice, devenind, în mod strălucit, mai întâi absolventă, în 1966, a studiilor secundare organizate de Ministerul Educației al provinciei Québec, apoi, în 1967, a secției științifice (opțiunea litere) a colegiului clasic. Din 1969, sub îndrumarea profesorului elvețian Jean-Bernard Racine, *Doctor Honoris Causa* al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, a participat la fundamentarea începuturilor geografiei cantitative și la dezvoltarea

geografiei teoretice, în 1971 obținând titlul de bacalaureată în arte (specialitatea – geografie) a Universității din Ottawa și, în 1973, cel de master în arte (ciclul II) al aceleiași Universități, cu o teză de geografie urbană cantitativă, asupra *Structurilor comerțului în detaliu din partea de sud a marelui Montréal*. Venită în Europa, s-a specializat în statistică, urmând cursuri asupra *Metodelor și modelelor statistice orientate spre aplicații în domeniile geofizicii și științelor ingineresti*, ținute de catedra de statistică a Institutului Politehnic Federal din Lausanne.

Înscrisă la doctoratul în litere (specialitatea – geografie) la Universitatea din Lausanne, Dna Micheline Cosinschi și-a susținut teza de doctor (ciclul III) în anul 2003, cu un subiect epistemologic-cartografic inovator – *Între transparență și oglindire, schimbarea cartografică la față; pentru o epistemologie ternară a cartografiei*. Formația științifică a fost completată prin numeroase stagii de specializare – în teoria grafului (Avignon, 1975), statistică aplicată (1977 – 1978), cartografie automată (Lancaster, 1988), analiză factorială (1989), învățământ asistat de calculator și geografie a sănătății (1990), analiză a datelor (Paris, 1991), sisteme informaționale geografice (1997 – 2000) etc.

Numită, după obținerea titlului de master, în 1973, asistent (“assistant professor”, după nomenclatura britanică) la universitatea canadiană din Ottawa, s-a atașat cu trup și suflet, la puțin timp după aceasta, de Institutul de Geografie al Universității elvețiene din Lausanne, și aici a înaintat, treptat, de la gradul de asistent superior la cel de lector (“agrégé”, 1980), conferențiar (“maître d’enseignement et de recherche”, 1994) și profesor (“professeur associé”, din 2006).

O importantă contribuție a Doamnei Micheline Cosinschi-Meunier pe plan științific constă în **dezvoltarea cercetărilor metodologice și aplicative asupra informaticii în geografie**, cu un accent deosebit pus pe metodele statistice, cartografia automată (a se vedea textul din 1976, *Informatique en sciences humaines*) și, în ultimul timp, pe geovizualizare. O realizare care merită să fie evidențiată a fost, astfel, conceperea și dezvoltarea, în colaborare cu B. Gabioud – 2000, a unui program original de cartografie tematică statistică automată – Carthema. Acesta a fost adoptat la nivel național de Oficiul de Statistică al Elveției pentru producția sa cartografică.

Ca recunoaștere a contribuției sale la geografia teoretică și la informatica geografică, din anul 2007 doamna Micheline Cosinschi a devenit membră a comitetului științific al Fundației MicroGIS pentru Analiză Spațială.

Dintre lucrările de aplicare concretă la realitatea geografică a geografiei teoretice și a cartografiei automate, se remarcă *Atlasul cantonului Valais*, o lucrare de excepție, de nivel mondial, printre cele de acest gen, Dna Cosinschi lucrând acum la o a doua ediție a *Atlasului*, care urmează să fie terminată în 2012. Caracterul aplicativ al geografiei, îndeosebi al celei umane, practicate de Micheline Cosinschi, reiese pregnant și din cartografia executată pentru *Registrul tumorilor din cantonul Valais*, publicat de Oficiul central al spitalelor (1995), din aceea asupra noului aeroport al orașului Montréal (1970) ș. a.

Imaginea demonstrabilă a unui spațiu umanizat, caracterizat printr-o anumită organizare geometrizantă, ca și o anumită preferință pentru spațiile montane, reies prioritar dintr-o serie întreagă de lucrări de geografie umană, bazate pe ideea unei structuri organizate spațial,

ca în *Armătura urbană a Munților franco-elvețieni Jura*, realizată în colaborare cu A. da Cunha și Y. Favia, sau în lucrarea *Alpii*, efectuată pe baza unui contract din 1977 – 1978, în colaborare cu L. Bridel și Eugen Cosinschi.

Fără a părăsi abordarea metodologică în geografie, în mod special în cartografie, din 1996 Dna profesor Cosinschi lucrează în paralel în domeniul epistemologic, publicând împreună cu soțul său, Eugen Cosinschi, absolvent al secției de geografie a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, o lucrare de epistemologie ternară. Pe baza unei abordări fundamentate pe logica ternară, o logică naturală a intermediarului, care se aplică la concepte, se încearcă depășirea binarismului dominant, logică generalizabilă, pe calea izomorfismelor, la diferite domenii ale cunoașterii. Aceasta este o abordare care continuă munca lui Ștefan Lupașcu și care s-a concretizat într-o lucrare comună »Essai de logique ternaire, sémiotique et philosophique«, publicată în 2009 la editura Peter Lang.

Alte concepte care au stârnit interesul laureatei noastre de astăzi sunt acela al itinerariilor istorico-culturale, cum este axa de pelerinaj Via Francigena (Londra – Roma), și acela al spațiilor odologice.

Munca de cercetare a Doamnei Micheline Cosinschi-Meunier se împletește cu o activitate susținută de publicare a rezultatelor obținute, de regulă în edituri de prestigiu (Masson, Payot etc.), sau în periodice serioase (*Geographica Helvetica*, *Mappemonde* ș.a.). Dintre lucrările monografice pe care le-a publicat sau la care a participat cu diverse părți sau capitole, în afara celor deja menționate, nu putem trece cu vederea *Geografie și ecologie urbană*, 1984 (în colaborare cu J.- B. Racine, A. S. Bailly ș. a.), *Armătura urbană în Elveția*, 1988 (în

colaborare cu A. da Cunha ș.a.), *Analiza crono-spațială a învățământului specializat din cantonul Vaud*, 1988 (în colaborare cu Jean-Bernard Racine), *Practica analizei statistice S. A. S. pe P. C./P. S., sisteme mini și mari*, 1989, *Noua geografie a Elveției și a elvețienilor*, 1990 (colaborare cu Jean-Bernard Racine, Claude Raffestin ș. a.), *Conceptele în geografia umană*, 1991 și ediția a II-a, 1995 (colaborare cu J.-B. Racine), *Limită și regiune – studiul fenomenelor transregionale*, 1991, *Orașul și urbanul – cunoștințe emergente*, 2007 (colaborare cu J.-B. Racine, A. da Cunha ș. a), *Puncte cardinale pierdute*, 2007 ș.a.

O serie de acțiuni de largă audiență au fost organizate pe baza aceleiași activități a Dnei Micheline Cosinschi, ca, de exemplu, expoziția de cartografie veche, în special elvețiană, găzduită de Muzeul istoric din Lausanne, în 2004, și expoziția de cartografie a congresului Societății Elvețiene de Științe ale Naturii, conferințele ținute la Radio Elveția Romandă și la Radio Canada, la Institutul de Geografie al Academiei Române și la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, la Oficiul Federal Elvețian de Statistică și la cel al cantonului Ticino, la Oficiul Federal al Asigurărilor Sociale din Berna, la Institutul universitar de Medicină socială și preventivă din Lausanne, la Serviciul de Amenajare a Teritoriului și la Departamentul de Prevederi Sociale și Asigurări, ca și la Serviciul de Urbanism ale cantonului Vaud, la Universitatea din Zürich, la Institutul de Cercetări asupra Mediului Construit din Lausanne, la Institutul de Geografie al Universității din Fribourg etc.

Un sprijin deosebit de util a fost acordat unor tinere state emergente și teritorii de pe continentele european (Macedonia, Albania) și asiatic (Palestina), în special prin instruirea unor statisticieni pentru oficiile naționale de statistică.

În munca didactică, doamna Micheline Cosinschi s-a distins prin atenția permanentă acordată elementelor de noutate și necesităților impuse de dezvoltarea societății și de formele cele mai recente de organizare, așa cum sunt cele din cursurile de Statistică în Științele umane, Cartografie tematică, Cartografie automată, Statistici multivariate aplicate la geografie, precum și din cele de la școala doctorală, apărută și la Lausanne, pe baza directivelor lansate la Bologna, deși Elveția nu face parte din Uniunea Europeană.

În vederea sprijinirii învățământului, Dna Cosinschi a publicat și un mare număr de cursuri – de *Cartografie, Sisteme Informaționale Geografice, Cartografie automată, Realizare a hărților tematice, Inducție cantitativă în geografie, Ecologie urbană și metode multivariate, Modelizare, Distribuții spațiale lineare, Teste non-parametrice, Introducere la noțiunile de corelație și de regresie* etc.

La Universitatea din Lausanne, Micheline Cosinschi-Meunier s-a remarcat și prin calitățile sale organizatorice deosebite, fapt care i-a justificat alegerea în funcția de prim prodecan pentru probleme academice al Facultății de Geoștiințe și Mediu (2003 – 2006). În această calitate, Domnia sa a reorganizat serviciul de afaceri academice, de la crearea acestei noi facultăți, la gestiunea informatizată a studenților, planurile de studii, aplicarea noilor norme organizatorice de tipul „Bologna”, pe baza unor cicluri - de licență, maîtrise etc.

Realizările științifice, calitățile didactice și dăruirea cu care se angajează în activitățile legate de învățământul superior i-au adus Doamnei Micheline Cosinschi recunoașterea corpului didactic universitar și acordarea distincției de laureată a Universității, încununată cu premiul dr. Émile Duboux, pentru o „contribuție

transversală la epistemologia științelor umane și la știință în geografie”.

Micheline Cosinschi, împreună cu soțul său, Eugen Cosinschi, au avut și au o activitate cât se poate de meritorie pe planul relațiilor științifico-didactice, artistice și umanitare dintre Elveția și România. Acestea au stat la baza realizării contractului comun de cercetare elvețiano-român, subvenționat de statul elvețian, realizat în 1996-1999 și având drept rezultat un atlas impresionant cu hărți-cadru referențiale asupra teritoriului României, extrem de utile și pentru alte cercetări - *Comunicarea prin cartografie relevantă pentru cooperare relevantă în știință și informare teritorială*, contract la care, la sugestia doamnei Micheline Cosinschi, au participat I. Muntele, O. Groza, C. Iașu, V. Donisă, Al. Ungureanu ș.a. Geografa canadiano-elvețiană este și unul din autorii din străinătate care contribuie sistematic la revista *Analele Științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” – seria geografie*. Familia Cosinschi a făcut două substanțiale donații de cărți și periodice de specialitate pentru filiala de Geologie-Geografie a Bibliotecii Centrale Universitare “Mihai Eminescu” din Iași, acestora adăugându-se donarea unui lanț de ordinatoare pentru secția de Geografie a Universității ș. a. Substanțial și continuu a fost și este ajutorul acordat postului de radio Trinitas al Patriarhiei Bisericii Ortodoxe Române (4 000 de discuri cu muzică bisericească și cultă, comentarii muzicale etc.), ca și Facultății de Teologie Ortodoxă a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (cărți teologice, științifice și de artă, enciclopedii), unor așezări rurale izolate (material sanitar, medicamente și o centrală telefonică pentru comuna Brodina) etc.

În concluzie, considerăm că întreaga activitate a geografei Micheline Cosinschi-Meunier exprimă seriozitatea, profunzimea sa

științifică, spiritul său inovator și o mare corectitudine, îmbinată cu o neobișnuită putere de muncă, toate încununate de un sincer și dezinteresat atașament pentru oamenii de știință din România și față de întregul popor român. Opinia noastră, argumentată mai sus, este că Domnia Sa întrunește toate criteriile științifice și morale pentru a merita să i se acorde titlul de **profesor de onoare al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași** și rugăm, cu respect, senatul Universității să i-l confere în mod solemn.

COMISIA DE ÎNTOCMIRE A LAUDATIO

Președinte

Profesor Doctor **Vasile IȘAN**

Rector al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Membri:

Profesor Doctor **Corneliu IAȚU**, Director al Departamentului de Geografie, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”

Profesor Emeritus Doctor **Alexandru UNGUREANU**,

Membru corespondent al Academiei Române,

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Profesor Doctor **Ionel MUNTELE**, Cancelar al Facultății de Geografie și Geologie, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Conferențiar Doctor **Adrian GROZAVU**, Prodecan al Facultății de Geografie și Geologie, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Profesor Doctor **Nicolae POPA**, Universitatea de Vest din Timișoara

Iași, 13 octombrie 2011